

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра Інноваційної діяльності в АПК

„ЗАТВЕРДЖУЮ”
Директор ННІ ПО
_____ Кулаєць М.М.
„_____” _____ 2015 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
Інноваційної діяльності в АПК
Протокол № 10 від „17” червня 2015 р.
Завідувач кафедри
_____ Витвицька О.Д.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

напрямок підготовки 1801 „Специфічні категорії”
спеціальність 8.18010012 „Управління інноваційною діяльністю”
спеціалізація _____
ННІ післядипломної освіти
Розробники: к.е.н., професор Кулаєць М.М.

Київ – 2015 р.

1. Опис навчальної дисципліни
„Економіка інноваційного підприємства”

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	1801 „Специфічні категорії” (шифр і назва)	
Напрямок підготовки	1801 „Специфічні категорії” (шифр і назва)	
Спеціальність	8.18010012 „Управління інноваційною діяльністю”	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	магістр (бакалавр,спеціаліст, магістр)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна (вибіркова)	
Загальна кількість годин	144	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів		
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	 (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки		
Семестр		
Лекційні заняття	30 год.	_____год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	_____год.
Лабораторні заняття	_____год.	_____год.
Самостійна робота	84 год.	_____год.
Індивідуальні завдання	_____год.	_____год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: самостійної роботи студента -	4 год.	
	2 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основою формування високих якісних та кількісних результатів діяльності підприємства є його інноваційна спрямованість. Сучасний етап розвитку пред'являє нові більш жорсткі вимоги до швидкості та наслідків здійснення нововведень, вимагає використання оновлених інструментів для забезпечення стрибків в економічному зростанні.

Інновації, їхнє впровадження у вигляді організаційних схем, нових технологій та продуктів стає основою підвищення конкурентноспроможності, зростання ефективності діяльності підприємства. Це підвищує увагу до інноваційних процесів з боку державних, законодавчих органів, вчених та працівників. необхідність прискорення інноваційних процесів обумовила також спрямування закладів на підготовку фахівців, які мають спеціальні знання, уміння та практичні навички в галузі регулювання інвестиційних процесів. Для вирішення цих завдань було розроблено галузевий стандарт вищої освіти України освітньо-професійну програму підготовки магістрів за спеціальністю 8.000014 „Управління інноваційною діяльністю” та організовано підготовку фахівців цього рівня кваліфікації. відповідно освітньо-професійної програми в цикл нормативних дисциплін професійної та практичної підготовки включено дисципліну „Економіка інноваційного підприємства” враховуючи, що сукупність процесів і явищ, які відбуваються на підприємствах різних галузей національного господарства, можна умовно поділити на традиційні та інноваційні. діяльність інноваційних підприємств здатна забезпечити розвиток на якісно новому рівні.

Економіка інноваційного підприємства досліджує вплив інноваційних чинників виробництва на результати діяльності, комплекс відносин з приводу формування та використання інноваційних ресурсів.

Метою дисципліни „Економіка інноваційного підприємства” є формування системи спеціальних знань та практичних навичок у галузі аналізу та планування показників господарсько-виробничої діяльності підприємства, що займається розробкою, створенням та використанням інновацій, з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування.

Предметом дисципліни „Економіка інноваційного підприємства” є економічний механізм функціонування інноваційного підприємства, формування та використання його потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

Основні завдання дисципліни „Економіка інноваційного підприємства” полягають в ознайомленні з основами теорії та практики діяльності інноваційних підприємств; відпрацюванні навичок вирішення практичних проблем, пов'язаних з обґрунтуванням структури та напрямків діяльності такого підприємства, розробкою та реалізацією планів його розвитку, аналізом та узагальненням результатів виробничо-господарської

та комерційно-фінансової діяльності, а також з пошуком та використанням ефективних заходів господарювання та контролю їх здійснення при зміні ситуації в ринковому середовищі.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: теорію і практику господарювання на рівні інноваційного підприємства, формування і використання виробничого потенціалу, взаємодію всіх видів ресурсів, організацію і ефективність господарської та інших видів діяльності;

вміти: творчо підходити до підготовки і прийняття управлінських рішень з економіки, обґрунтувати структуру і напрямки діяльності інноваційного підприємства, розробляти і реалізувати плани його розвитку, аналізувати і узагальнювати результати, плани його розвитку, аналізувати і узагальнювати результати виробничо – господарського і комерційно – фінансової діяльності.

3.1. Лекції СФН – 30 год.

№ з/п	Назва розділів та тем, їх зміст	Кількість годин
		СФН
	Змістовний модуль 1. Інноваційне підприємство, матеріальні і нематеріальні активи.	
	Тема 1.	
1.	Інноваційне підприємство як суб'єкт господарської діяльності Поняття інноваційного підприємства та передумови його виникнення. Форми підприємницької діяльності в умовах інноваційного розвитку. Державне регулювання та управління діяльністю інноваційного підприємства. Принципи управління інноваційним розвитком підприємства. Функції та методи менеджменту. Управлінські рішення. Комунікації. Керівництво та лідерство. Статистика інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.	4
2.	Тема 2. Основний та оборотний капітал інноваційного підприємства. Економічна сутність, класифікація і структура основного капіталу. Зміст нематеріальних і довгострокових фінансових активів. Методи оцінки основних фондів. Зношення і відтворення основних фондів. Амортизація основних фондів. Відтворення основних фондів. Склад, структура і кругообіг оборотного капіталу. Нормування обігових коштів.	6

	Показники використання обігових коштів та напрями їх покращення.	
3.	Тема 3. Людський капітал. Поняття трудових факторів. Класифікація і характеристика кадрів (персоналу) підприємства. Підготовка і перепідготовка кадрів. Продуктивність праці і резерви її підвищення. Оплата праці в ринкових умовах.	4
4.	Тема 4. Інформаційні та природні ресурси. Поняття, форми і функції інформації. особливості та економічне значення інформації. Поняття про інформаційну економіку та напрями її розвитку. Поняття природних факторів і антропогенного впливу на природу. Економічні властивості природних факторів. Економічний механізм регулювання використання природних факторів.	2
5.	Змістовний модуль 2. Інноваційне підприємство. Основні економічні показники та фінансові результати його діяльності. Тема 5. Собівартість інноваційної продукції та цінова політика підприємства Поняття собівартості продукції. Класифікація витрат. Характеристика кошторису витрат. Групування витрат за статтями калькуляції. Аналіз, калькуляція і планування собівартості продукції. Інноваційні чинники зниження собівартості. Вплив ринкової кон'юнктури на цінову політику підприємства. Види цін і чинники, які впливають на них. Формування цін. Ціна і споживча вартість продукції. Методи ціноутворення. стратегія цінової політики підприємства.	4
6.	Тема 6. Якість та конкурентоспроможність інноваційної продукції. Критерії техніко-економічної оцінки продукції інноваційного підприємства. Поняття якості продукції та методи її оцінювання. Якість і споживча вартість продукції. Стандартизація та сертифікація продукції. Управління якістю продукції. Методи оцінювання конкурентоспроможності інноваційного підприємства.	2
7.	Тема 7. Фінансові результати діяльності інноваційного підприємства Поняття про ефект і ефективність. Методичні підходи до	4

	вибору інструментарію розрахунку ефективності. економічний ефект і питання ціноутворення. Показники економічної ефективності.	
8.	Тема 8. Антикризові аспекти діяльності інноваційного підприємства Економічна безпека інноваційного підприємства: характеристика, аналіз та оцінка рівня. Комерційна таємниця. Служба безпеки на підприємстві. Санація та реструктуризація : основні характеристики процесів та етапи реалізації. банкрутство та ліквідація інноваційного підприємства.	4

3.2. Практичні заняття СФН – 30 год.

№ з/п	Назва розділів та тем, їх зміст	Кількість годин СФН
1.	Розрахунок видів вартості основних фондів, показників ефективності відтворення та використання	4
2.	Розрахунок показників ефективності використання та нормативу оборотних фондів інноваційного підприємства	4
3.	Розрахунок показників технічного рівня інноваційного підприємства та економічної ефективності впровадження нової техніки і технології.	2
4.	Розрахунок економічної ефективності капітальних вкладень з врахуванням чинника часу.	4
5.	Розрахунок тривалості виробничого циклу та основних показників виробництва та реалізації продукції.	4
6.	Розрахунок показників продуктивності праці та заробітної плати працівників інноваційного підприємства	4
7.	Складання калькуляції собівартості окремих видів продукції та кошторису виробництва і собівартості товарної продукції	4
8.	Розроблення санаційних заходів інноваційного підприємства	4
	Всього	30

3.3. Самостійна робота СФН - 84 год.

№ з/п	Найменування розділів, тем	Кількість годин
-------	----------------------------	-----------------

		СФН
1.	Підготовка до практичних	30
2.	Виконання індивідуального завдання (модуль 1,2)	16
3.	Виконання курсового проекту	30
4.	Підготовка до іспиту	8
	Загалом;	84

Вивчення довідкової та допоміжної літератури при підготовці до лабораторних занять СФН – 16 год.

Дослідження виробничої-господарської та інноваційної діяльності підприємств за темою курсового проекту СФН – 20 год.

Аналізування показників фінансово-економічної та інноваційної діяльності підприємств СФН - 20 год.

Розроблення та економічне обґрунтування інноваційних заходів СФН – 10 год.

Розв'язування задач та ситуаційних вправ при підготовці заходів СФН – 28 год.

Контрольні заходи (КЗ) модульних контролів і семестрові екзамени проводяться у письмовій формі з наступною усною компонентною.

Екзамени перед комісією студент складає в письмовій формі з фіксацією відповідей на екзаменаційному листі.

Курсовий проект на тему „Економічне обґрунтування удосконалення інноваційної діяльності підприємства”.

3.4. Самостійна робота студентів

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Інноваційне підприємство, матеріальні і нематеріальні активи.	
Тема 1. Інноваційне підприємство як суб'єкт господарської діяльності	6
Тема 2. Основний та оборотний капітал інноваційного підприємства.	12
Тема 3. Людський капітал.	12
Тема 4. Інформаційні та природні ресурси.	8
Змістовний модуль 2. Інноваційне підприємство: основні економічні показники та фінансові результати його діяльності	
Тема 5. Собівартість інноваційної продукції та цінова політика підприємства	12
Тема 6. Якість та конкурентоспроможність інноваційної продукції.	8
Тема 7. Фінансові результати діяльності інноваційного	12

підприємства	
Тема 8. Антикризисні аспекти діяльності інноваційного підприємства	14
Усього годин:	84

4. Узгодження з іншими дисциплінами

№	Назва дисципліни, з якою проводиться узгодження	Прізвище лектора
1	Інноваційний менеджмент	
2	Фінансовий менеджмент	
3	Інтелектуальна власність	

Завдання для модульної контрольної роботи № 1

Варіант 1.

1. Дайте відповідь на питання:

- Чим відрізняються основні виробничі засоби від оборотних виробничих засобів?
- Які чинники впливають на продуктивність праці?

2. Дайте відповідь на тести:

1. Головні завдання підприємства:

- задоволення суспільних і власних потреб;
- ефективне використання ресурсів;
- одержання прибутку;
- підвищення якості продукції.

2. Економічні методи управління не включають:

- матеріальне стимулювання;
- планування;
- ціноутворення;
- розпорядження;
- матеріальну відповідальність

3. Персонал - це:

- працівники, які мають стаж роботи на підприємстві;
- працівники, які мають високий рівень кваліфікації;
- промислово-виробничий персонал;
- постійні працівники, які мають професійну підготовку та (або) досвід практичної роботи.

4. Залишкова вартість визначається як різниця між:

- початковою і ліквідаційною вартістю;
- первісною і відновною;
- первісною і сумою зношення;

г) відновною і справедливою.

5. Чисті капітальні інвестиції - це:

- а) різниця валових інвестицій та амортизаційних відрахувань;
- б) інвестиції на розширене відтворення основних засобів;
- в) інвестиції на просте і розширене відтворення основних засобів;
- г) інвестиції на просте відтворення основних засобів.

3. Задача:

Визначити чи доцільна реконструкція заводу по виготовленню залізобетонних конструкцій, якщо відомо: до реконструкції обсяг випуску складав 70.000 м^3 залізобетонних виробів, собівартість 1 м^3 грн., ціна реалізації 5 грн.

Капіталовкладення на реконструкцію складають 300.000 грн. Після реконструкції передбачається річний випуск продукції 80.000 м³, собівартість 1 м^3 3,8 грн., ціна реалізації - 5 грн. Нормативний коефіцієнт ефективності кап. вкладень в цій галузі 0,15.

Завдання для модульної контрольної роботи №2

Варіант 2.

1. Дайте відповідь на питання:

- а) Що показують тарифні коефіцієнти?
- б) Чим відрізняються прибуток від звичайної діяльності від прибутку від операційної діяльності?

2. Дайте відповідь на тести:

1. Зміст і структура бізнес-плану визначається:

- а) КМ України;
- б) фондом держмайна;
- в) не регламентується;
- г) Верховною Радою.

2. Для оплати праці допоміжних працівників використовується система оплати праці:

- а) непряма відрядна;
- б) пряма відрядна;
- в) бригадна;
- г) акордна.

3. Виробнича програма - це:

- а) розрахунок максимально можливого випуску продукції;
- б) система завдань з виробництва продукції у номенклатурі і асортименті відповідної якості в певні терміни;
- в) обчислення планового випуску продукції на зовнішній ринок;
- г) план випуску продукції окремих цехів.

4. Сертифікат - це документ, який:

- а) відображає переваги даної продукції;
- б) є переліком якісних вимог до продукції;
- в) засвідчує високий рівень якості продукції.

5. Калькуляція - це обчислення собівартості:

- а) валової продукції;
- б) окремих виробів;
- в) товарної продукції;
- г) реалізованої продукції.

3. Задача:

На підприємстві за звітний період було реалізовано виробів А 5000 штук по ціні 100 грн. Витрати на сировину і матеріали склали 200.000 грн. Основна заробітна плата і додаткова з нарахуванням на соціальні потреби склали - 120.000 грн. Амортизаційні відрахування складають 7% від виробничої собівартості виробів. Визначити:

- а) величину прибутку від реалізації виробів;
- б) рентабельність випуску продукції А.

Питання для самоконтролю

1. Підприємство як суб'єкт підприємницької діяльності: визначення, мета та напрямки діяльності.
2. Види підприємства . Класифікація підприємств за різними ознаками.
3. Господарські товариства.
4. Об'єднання підприємств та тенденції їх розвитку в сучасних умовах.
5. Правове забезпечення підприємницької діяльності підприємства.
6. Структура підприємства : поняття, види та чинники , що її визначають.
7. Характеристика виробничої структури підприємства.
8. Характеристика загальної структури підприємства.
9. Персонал підприємств, склад його і структура.
- 10.Визначення планових показників чисельності працівників.
11. Кадрова політика. Працевлаштування та сприяння зайнятості.
- 12.Продуктивність праці, методи її визначення та розрахунку. Фактори зростання продуктивності праці.
13. Основні виробничі засоби: визначення , склад і структура.
- 14.Оцінка основних засобів. Види оцінок основних засобів.
15. Знос , види та показники зносу основних засобів.
- 16.Амортизація основних засобів. Методи амортизації та особливості їх застосування в сучасних умовах.
17. Ремонт основних засобів: види та джерела фінансування ремонту.
18. Виробнича потужність: поняття, види. визначення потужності.
19. Ефективність використання основних засобів і потужностей. Показники ефективності та їх розрахунок.
20. Оборотні засоби; склад, структура та шляхи кращого їх використання.
- 21.Оборотні кошти: склад, структура за сферами обслуговування.
22. Нормування власних оборотних коштів.
23. Показники ефективності використання оборотних коштів.

24. Інвестиції: визначення, види, напрямки використання.
25. Капітальні інвестиції, відтворювальна та елементно – технологічна структура.
26. Економічна ефективність капітальних інвестицій, шляхи підвищення ефективності використання капітальних інвестицій.
27. Нематеріальні ресурси, визначення, види та їх характеристика.
28. Нематеріальні активи, оцінка і знос.
29. Загальна характеристика планування. Система планів, основа планування.
30. Стратегічне планування.
31. Поточне планування. Загальна характеристика розділів поточного плану розвитку підприємства.
32. Оперативне планування. Його суть, завдання і системи.
33. Бізнес – план, поняття, зміст, призначення.
34. Мотивація трудової діяльності. Заробітна плата: визначення та її склад.
35. Характеристика форм і систем оплати праці.
36. Тарифна система оплати праці.
37. Фонд оплати праці, його склад.
38. Державне регулювання заробітної плати.
39. Характеристика продукції та вимірювання обсягу її випуску.
40. Виробнича програма і її ресурсне обґрунтування.
41. Якість продукції, суть, показники.
42. Методи оцінки рівня якості.
43. Стандартизація і сертифікація продукції.
44. Штрихове кодування продукції, суть та призначення.
45. Собівартість продукції. Загальна характеристика витрат, що входять до складу собівартості, та її класифікація.
46. Кошторис витрат на виробництво. Класифікація витрат за економічними елементами.
47. Калькуляція продукції. Класифікація витрат за калькуляційними статтями.
48. Прибуток як узагальнюючий показник діяльності підприємства: види прибутку та їх обчислення.
49. Чистий прибуток та його розподіл.
50. Рентабельність підприємства, види рентабельності та їх обчислення.